

10. Wenden, A. and Joan RUBIN. (1987). *Learner Strategies in Language Learning*. New Jersey: Prentice Hall.
 11. Williams, M. and Robert L. Burden. (1997). *Psychology for Language Teachers: A Social Constructivist Approach*. Cambridge: CUP.

Цель исследования заключается в подчеркивании важности стратегий при изучении иностранного языка и его преподавания. Работа обобщает имеющиеся сведения из стратегий изучения языка, дает определение понятия стратегии изучения языка и определяет таксономию стратегий изучения языка, предложенную ведущими исследователями в этой области. Определена роль учителя в применении методики стратегий и приводит ряд проблем для дальнейшего изучения стратегий изучения языка.

Ключевые слова: стратегии обучения иностранному языку, когнитивные стратегии, цель когнитивные, классификации стратегий.

The purpose of the study is to emphasize the importance of strategies for learning a foreign language and its teaching, the essence of which is to study the problem as students process new information and strategies of which type are used to interpret, study and memorize new information. The work generalizes available information from the strategies of language learning, defines the concept of a language learning strategy, and outlines the taxonomy of language learning strategies proposed by leading researchers in this field. The classification of strategies for learning a foreign language is substantiated: J. Rubin (learning strategies, communicative strategies, social strategies), R. Oxford (metacognitive strategies help students regulate their own learning process, affective strategies are related to the student's emotional requirements, and social strategies lead to intense interaction with the target language, cognitive strategies - these are the mental strategies that contribute to understanding the learning of learners, strategies for remembering), taxonomy of strategies for learning the language of R. Oxford (direct links strategy, indirect strategy), J. O'Malley: metacognitive strategy; cognitive strategies; socio-affective strategies, H. Stern distinguishes five main strategies for language learning: strategies of management and planning, cognitive strategies, communicative - strategies of experience, interpersonal strategies, affective strategies. The role of the teacher in the application of strategy techniques is determined, in particular, it is necessary to provide a wide range of training strategies in order to match the style of learning, the students' preference for motivation, strategies, analyze the textbook they use in the audience and identify or contain strategies for learning the language and their learning to analyze their own methods teaching and general style of behavior in the audience. To the teacher who wants to familiarize his students with the strategies for learning the language, you must first study the interests, motivation and style of learning the students. It is concluded that language learning strategies that include specific actions, behaviors, tactics or techniques help learners to learn the target language.

Key words: foreign language, learning strategies, cognitive strategies, cognitive goal, strategy classification.

УДК 371.13:378.22(71)

DOI 10.31339/2413-3329-2019-1(9)-213-216

Степанець Микола Юрійович,
аспірант,

Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка, м. Суми

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ У КАНАДІ

У статті описано сучасну систему освіти Канади, яка є інтегративною та багаторівневою. Розглянуто структурні особливості системи вищої освіти. Виокремлено освітньо-кваліфікаційний рівень магістр та які умови необхідно виконати для його отримання. Розглянуто найважливіші елементи університетських навчальних програм у рамках системи педагогічної освіти в Канаді на здобуття магістра освіти. Описано позитивні особливості у системі магістерської педагогічної освіти Канади.

Ключові слова: освіта, вища освіта, магістр, педагогічна освіта, навчальний процес, навчальна програма, педагогічна діяльність, система освіти Канади.

Постановка проблеми. Соціальні зміни, що відбуваються у світі, обумовлюють необхідність кардинального перегляду традиційних підходів до освіти як найважливішого інструменту суспільного розвитку. Особливу увагу слід звернути на вищу освіту, бо саме вона готує фахівців, що в майбутньому розбудовуватимуть країну. Розвиток системи вищої освіти Канади відбувається в особливому географічному та політичному контексті, що зумовило особливості канадської системи вищої освіти. Особливий інтерес представляють: диференціація канадської системи освіти; рівень автономії канадських вишів, які є незалежними в прийнятті рішень; підготовка магістрів освіти. Дослідження освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» в університетах Канади є важливим джерелом для визначення стратегічних напрямів розвитку української вищої педагогічної освіти.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить, що суттєвий внесок зробили: щодо провідних напрямів сучасної реформи вищої педагогічної освіти у Канаді присвячені праці М. Красовицького, І. Руснака; неперервну професійну освіту висвітлено у працях Н. Авшенюк, Н. Бідюк, Г. Воронка, М. Лещенко, Н. Ничкало, К. Берке (K. Barker); вищу освіту Канади розглядали О. Ельбрехт, Л. Карпинська, В. Павлюк, К. Неппе (С. Knapper), Д. Портмен (D. Portman), К. Земен (K. Zeman); освіту дорослих М. Борисова, Л. Лук'янова, О. Огієнко, Л. Сігаєва, Д. Емстац (D. Amstutz). Значний інтерес становлять також роботи, присвячені вивченню

різних аспектів професійної підготовки вчителів у Канаді (Л. В. Булай, І. В. Гушлевська, Л. О. Карпинська, М. М. Левченко, М. П. Лещенко, Н. В. Муқан, В. П. Сливка, М. С. Смирнова).

Мета статті: розглянути структурні особливості сучасної системи вищої освіти у Канаді.

Результати дослідження. Канада є однією з основних промислово-розвинених країн світу, отже, є країною з високо розвиненими технологіями та освітою. Сильна економіка і постійний розвиток протягом століть поступово підвищували рівень накопичених знань та озброїли її своїми особливостями і перевагами. З кінця ХХ століття до початку 21-го століття Канада вступила на сходинку популяризації вищої освіти. Брутто-коефіцієнт охоплення населення вищою освітою в Канаді становить близько 50%, що є одним з найвищих показників у світі [5].

Різноманітний і складний характер системи освіти Канади багато в чому пояснюється особливостями її географічного положення, специфікою демографічної та політичної еволюції. Канада розвивалась у безпосередній близькості від США на колишніх (колоніальних) територіях Франції та Великобританії і має відбиток освітніх систем цих країн.

Реалізація освітніх впливів різних країн: США, Франції та Англії (Великобританії) у одній країні, дають унікальну освітню систему. В Канаді, на відміну від інших країн, історично склалося так, що питання освіти є компетенцією тільки провінційних законодавчих і виконавчих органів, що є унікальною особливістю

канадської освітньої системи. Кожна провінція має своє Міністерство освіти (Minister of Education) й особливу систему освіти. Провінційні департаменти з питань освіти визначають стандарти, запроваджують навчальні програми та фінансують освітні заклади. Говорячи про освіту в Канаді, фактично доводиться мати справу з тринадцятьма самостійно діючими системами. Децентралізація в такій важливій сфері, як освіта, є унікальною особливістю канадської конституційної системи.

Відмітимо, що вища освіта Канади спочатку орієнтувалася на британську ієрархічну систему вищої освіти, а потім поступово перейшла до більш егалітарної американської моделі. Тому сучасна система освіти (див. рис. 1) є інтегративною та багаторівневою, яка складається з університетів (universities), університетських коледжів (university colleges), суспільних коледжів (community colleges) та коледжів системи Сегер (Collège d'enseignement général et professionnel) у провінції Квебек, шкіл та дошкільних закладів.

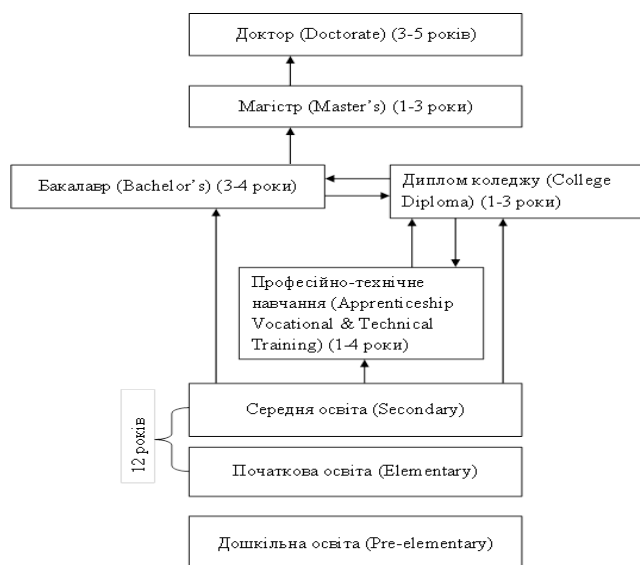

Рис. 1 Система освіти Канади (на прикладі провінції Альберта).

Всі університети входять в Асоціацію університетів і коледжів Канади (AUCC), яка щорічно перевидає офіційний довідник (Directory of Canadian Universities), що містить докладну інформацію про кожний з них. Зауважимо, що право присудження наукових ступенів (бакалавра, магістра, доктора) надається лише університетам та не університетським установам, що на це уповноважені. Більшість університетів Канади, особливо у великих містах, пропонують широкий спектр програм. Існує також ряд спеціалізованих університетів, які не мають кампусу, але пропонують програми дистанційного навчання.

За останні кілька років вища освіта розвивалася, оскільки університети вже не є єдиними установами, що надають дипломи. У Канаді 163 визнаних державних і приватних університетів (включаючи богословські школи) та 183 визнаних державних коледжів та інститутів, в тому числі тих, що надають освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра. У 2005 році канадські університети випустили 175 700 бакалаврів, 33 000 магістрів і 4200 докторів [6].

Для отримання рівня бакалавра (Bachelor's Degree) потрібно навчатися в університеті протягом 3-4 роки (залежно від провінції, кваліфікації та здібностей студентів). Після трьох років навчання надається звичайний ступінь (Ordinary Degree), а після чотирьох років – ступінь «з відзнакою» (Honours Degree). Інколи ступінь «з відзнакою» може бути наданий за гарні результати й після третього року навчання.

Для отримання рівня магістр (Master's Degree) необхідно мати освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра та потрібно провчитися щонайменше рік, але зазвичай передбачають два роки

Значимо, що учні, які успішно закінчили середню школу, можуть подати заявку на вступ в коледж чи університет. У провінції Квебек, де після закінчення школи, учні, що бажають продовжити навчання в університеті, повинні пройти навчання в Сегер (коледж загальної та професійної освіти) або в приватному коледжі та отримати відповідний диплом чи сертифікат. Вони пропонують два потоки: один – «загальний», що готує випускників до університету; інший – «технічний», ціль якого підготовка студентів безпосередньо до професійної діяльності. Проте в Британській Колумбії, Альберті, меншою мірою в Манітобі та Північно-Західній території, громадські коледжі пропонують курси, що еквівалентні дворічним курсам ступеня бакалавра, що дозволяє студентам закінчити свій третій і четвертий роки навчання в університеті або університетському коледжі та отримати науковий ступінь [9].

повного загальноосвітнього навчання та написання дослідницької чи практичної дипломної роботи. Програми можуть бути запропоновані лише установами, які затверджені Міністром, відповідальним за підвищення кваліфікації (за винятком богослов'я). Для того, щоб його отримати, установи повинні відповідати певним вимогам якості, які викладено в Заяві Міністерства про Забезпечення Якості Вищої Освіти в Канаді (Ministerial Statement on Quality Assurance of Degree Education in Canada) [6].

Щодо педагогічної діяльності, то її здійснюють факультети освіти університетів Канади, які досліджують, поширюють і намагаються бути прикладом знань педагогічної справи і навчання. Вони надають послуги на локальному, національному та міжнародному рівнях у галузі педагогічної освіти, пропонуючи програми початкової педагогічної освіти, продовження педагогічної освіти, програми для здобуття наукового ступеня в освіті. Багатоступеневий характер підготовки спеціалістів передбачає взаємоузгодженість та наступність програм на кожному рівні. Відмітимо, що навчальний процес у канадських університетах з педагогічного профілю, як і в інших закладах вищої освіти в Канаді є індивідуально регульованим: студентам надано право обирати індивідуальні навчальні програми на основі селекції запропонованих професійних модульних курсів під особистісні професійні потреби. Перелік запропонованих для вибору курсів щороку пропонується в університетських довідниках [7]. Таким чином, системна організація багаторівневої педагогічної освіти найповніше забезпечує права канадського вчителя на індивідуальний вибір змісту і рівня освіти.

Зміст педагогічної освіти для різних освітньо-кваліфікаційних рівнів визначається галузевими стандартами професійної педагогічної освіти та стандартами вищої освіти Канади і передбачає фундаментальну, психолого-педагогічну, методичну, інформаційно-технологічну, практичну і соціально-гуманітарну підготовку педагогічних і науково-педагогічних працівників [3].

Університетські навчальні програми підготовки майбутніх учителів у рамках системи педагогічної освіти в Канаді складаються з трьох частин. Найважливішими елементами є: а) загальна підготовка (прослуховування академічних курсів); б) викладання фахових предметів (змістова підготовка полягає у вивченні змісту академічної галузі, в якій майбутній фахівець збирається працювати, і у вивченні методики щодо обраного предмета); в) професійна підготовка (охоплює професійні курси і практичну діяльність). В університетах студенти мають право на стаціонарне навчання (full-time program) та часткове відвідування занять (part-time program). Хоча для проходження педагогічної практики необхідне стовідсоткове відвідування.

У Канадських вищах велика кількість програм на здобуття магістра освіти (M.Ed). Як приклад, наведемо програми факультету освіти університету Альберта: Освітні політичні дослідження (Educational Policy Studies), Освітня психологія (Educational Psychology), Освітні дослідження (Educational Studies), Початкова освіта (Elementary Education), Освіта з охорони здоров'я (Health Sciences Education), Бібліотечні та інформаційні дослідження (Library and Information Studies), Середня освіта (Secondary education) [8]. Так, наприклад, офіційна спеціалізація програми Освітня психологія (Educational Psychology) така: консультативна психологія, вимірювання, оцінка та пізнання (набула чинності

1 липня 2019 року), психологічні дослідження в освіті, консультування в школі, школа та клінічна дитяча психологія, спеціальна освіта, вивчення англійської мови як другої мови, викладання англійської мови як другої мови (TESL), технологія в освіті.

Навчання за програмами освітньо-кваліфікаційного рівня магістр освіти передбачає удосконалення компетентностей педагога в окремих галузях науки, поглиблення знань і вмінь з викладання окремих дисциплін. Магістерські програми формуються відповідно до педагогічних інтересів, проблем і запитів, нових здобутків педагогічних наук та необхідності впровадження новітніх освітніх технологій.

Педагогічні факультети канадських університетів пропонують програми магістра освіти (Master of Education) двох видів: магістр освіти на основі дипломної роботи (M. Ed thesis-based) і магістр освіти на основі освоєння курсів (M. Ed course-based). Відповідно до програма M. Ed thesis-based студенту необхідно успішно закінчити 7 навчальних курсів, пропонованих в навчальній програмі, з загальною кількістю кредитів – 21 (курс оцінюється трьома кредитами), та підготувати і успішно захистити дипломну роботу, що оцінюється 9 кредитами. Програма M. Ed course-based розрахована на вчителів, які працюють, і передбачає відвідування великої кількості курсів у післяобідній час. У ній необхідно успішно закінчити 9 навчальних курсів, з загальною кількістю кредитів – 27 (курс оцінюється у три кредити), та пройти наукову практику, що оцінюється 3 кредитами. Обидві зазначені магістерські програми створюються для освітян, які зацікавлені у поглибленому вивченні методики розвитку навчальних програм, викладання та педагогіки.

Таблиця 1

Система нумерації магістерських курсів [1]

500-599	Graduate – курси програми магістра	Створені для студентів магістрантів першого року навчання за програмою магістрату та передових чи почесних студентів п'ятого року навчання.
600-799	Graduate – курси програми магістра	Створені для студентів магістрантів другого року навчання за програмою магістрату

В канадських університетах розроблено системи нумерації та кодування курсів. Усі курси, які пропонує своїм студентам університет, занесені до системи нумерації та кодування курсів (Course numbering and naming system). Назви предметів курсу позначають об'ємну сферу вивчення (зазвичай цілий департамент) і не використовуються для зазначення окремої спеціальності. Для прикладу подамо систему нумерації та кодування магістерських курсів Університету Альберти (див. табл. 1). Зауважимо, що позитивними особливостями системи вищої педагогічної освіти Канади можна визначити такі: можливість для громадян Канади отримати реальний та посильний кредит на освіту чи стипендію на час навчання у ВНЗ; широке застосування на всіх освітньо-кваліфікаційних рівнях модульної, дистанційної та інформаційно-комунікаційної технологій навчання [3].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Специфічність та відмінність канадської освіти зумовлюється

історичними та національними особливостями розвитку держави, а також соціально-економічними факторами. Отже, можемо зробити наступні висновки: 1) кожна провінція та територія має своє Міністерство освіти й особливу систему освіти; 2) право присудження наукових ступенів (бакалавра, магістра, доктора) надається лише університетам; 3) університетські навчальні програми підготовки майбутніх учителів у рамках системи педагогічної освіти в Канаді складаються з таких частин: а) загальна підготовка; б) викладання фахових предметів; в) професійна підготовка. Таким чином, канадська вища педагогічна освіта постійно вдосконалюється та модернізується, вивчення та використання досвіду її функціонування є надзвичайно корисним для збагачення української вищої педагогічної освіти. Дослідження не вичерпує зазначену проблему, а перспективними напрямками подальшого дослідження може стати порівняння програм підготовки магістрів освіти Канади та України.

Список використаних джерел

1. Бахов І. С. Тенденції розвитку полікультурної освіти у професійній підготовці фахівців Канади і США (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.): дис. докт. пед. наук : 13.00.04 / Бахов Іван Степанович – Київ, 2017. – 624 с.
2. Зарубіжний досвід професійної підготовки педагогів: аналітичні матеріали / [Авшенюк Н. М., Дяченко Л. М., Котун К. В., Марусинєць М. М., Огієнко О.І., Суліма О.В., Постригач Н.О.]. – Київ : ДКС «Центр», 2017. – 83 с.
3. Огієнко О.І. Концептуальні засади освіти дорослих у Канаді. / О.І. Огієнко // Вісник Черкаського університету, № 209, 2011. – С.25–29.
4. An overview of education in Canada. The Canadian Information Centre for International Credentials. Retrieved from: https://www.cicic.ca/1152/postsecondary_education_in_alberta.canada.

5. Di Mascio, A. 2012. *The Idea of Popular Schooling in Upper Canada: Print Culture, Public Discourse, and the Demand for Education*. McGill-Queen's University Press.
6. Education in Canada. 2008. Council of Ministers of Education. Retrieved from: <https://www.cmec.ca/Publications/Lists/Publications/Attachments/64/Education-in-Canada2008.pdf>
7. Faculties of education in Canada. Retrieved from: <http://www.oise.utoronto.ca/canedweb/faculties.html>.
8. Faculty of Graduate Studies and Research. University of Alberta. Retrieved from: <https://www.ualberta.ca/graduate-studies/programs/search>.
9. The Development of Education in Canada. The Council of Ministers of Education, Canada. Retrieved from: <https://www.cmec.ca/Publications/Lists/Publications/Attachments/34/ice46dev-ca.en.pdf>.

References

1. Bahov, I. 2017. Tendenciya rozvitku polikulturnoyi osviti u profesijnij pidgotovci fahivciv Kanadi i SShA (druga polovina XX – pochatok XXI st.) [Trends in the development of multicultural education in the professional training of specialists from Canada and the United States (second half of XX – the beginning of the XXI century)]. *PhD dissertation*. Kiyiv, p 624.
2. Avshenyuk, N. 2017. Zarubizhniy dosvid profesijnoyi pidgotovki pedagogiv [Foreign experience of professional training of teachers]. Analytical materials, Kiyiv : DKS «Centr». p 83.
3. Ogiyenko O.I. 2011. Konceptualni zasadi osviti doroslih u Kanadi [Conceptual bases of adult education in the Canada]. *Cherkasy University Bulletin*, 209, p. 25–29.
4. An overview of education in Canada. The Canadian Information Centre for International Credentials. Retrieved from: https://www.cicic.ca/1152/postsecondary_education_in_alberta.canada.
5. Di Mascio A. 2012. *The Idea of Popular Schooling in Upper Canada: Print Culture, Public Discourse, and the Demand for Education*. McGill-Queen's University Press, p 248.
6. Education in Canada 2008. Council of Ministers of Education. Retrieved from: <https://www.cmec.ca/Publications/Lists/Publications/Attachments/64/Education-in-Canada2008.pdf>
7. Faculties of education in Canada. Retrieved from: <http://www.oise.utoronto.ca/canedweb/faculties.html>.
8. Faculty of Graduate Studies and Research. University of Alberta. Retrieved from: <https://www.ualberta.ca/graduate-studies/programs/search>.
9. The Development of Education in Canada. The Council of Ministers of Education, Canada. Retrieved from: <https://www.cmec.ca/Publications/Lists/Publications/Attachments/34/ice46dev-ca.en.pdf>.

В статтє описано сoвременную систему образования Канады, которая является интегративной и многоуровневой. Рассмотрены структурные особенности системы высшего образования. Выделен образовательно-квалификационный уровень магистр и условия, которые необходимо выполнить для его получения. Рассмотрены важнейшие элементы университетских учебных программ в рамках системы педагогического образования в Канаде на соискание магистра образования. Описаны положительные особенности в системе магистерского педагогического образования Канады.

Ключевые слова: образование, высшее образование, магистр, педагогическое образование, учебный процесс, учебная программа, педагогическая деятельность, система образования Канады.

The purpose of the article is to consider the peculiarities of the formation and functioning of the modern system of higher education in Canada. Canada has developed in close proximity to the United States in the colonial territories of France and Great Britain. Each province has its own Ministry of Education. The article describes the modern education system in Canada. Canada has such institutions: universities, university colleges, community colleges, Cégep colleges, schools and pre-school institutions. Students who successfully complete their secondary studies may apply to enter a college or university, depending on the part of the country and whether they are academically eligible. Generally speaking, colleges award diplomas or certificates for college studies. However, in British Columbia, Alberta, and to a lesser extent in Manitoba and the Northwest Territories, community colleges offer courses allowing students to take the equivalent of two years of courses toward a bachelor's degree. These programs allow students to complete their third and fourth years in a university college or university and earn a degree. In several provinces and territories, students must apply for admission and have their college studies assessed to determine whether they can receive university credits for the courses completed. University studies are divided into three cycles leading to degrees: bachelor's, master's, and doctorate (Ph.D.). As well, most universities, within these three cycles, have one- to three-year programs leading to various certificates and diplomas. Master's studies follow the honours undergraduate degree, requiring at least one year of study and usually two. Certain kinds of master's degrees require a written dissertation or a professional practicum. The purpose of the article is to consider the peculiarities of the formation and functioning of the modern system of higher education in Canada. The doctorate (Ph.D.) degree follows upon the master's, and usually requires three years of study. Most students take four to five years, on average, to complete their doctoral studies. They must take seminars and a specific number of courses, do research, and write and defend a thesis. The most important elements of the university curriculum in the framework of the pedagogical education system in Canada for the master's degree are considered. The content of pedagogical education is determined by the standards of higher education in Canada and provides for fundamental, psychological and pedagogical, methodological, informational and technological, practical and socio-humanitarian training of pedagogical workers.

Ключові слова: education, higher education, master, pedagogical education, educational process, educational programme, teaching activity, system of education of Canada.